

Šifra tekmovalca/-ke:

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred); sklopa A in B

Draga tekmovalka, dragi tekmovalec!

Čestitke za uvrstitev na državno raven tekmovanja s področja geografije. Veseli nas, da na njem sodeluješ.

Najprej prilepi svojo šifro v za to predvideni prostor.

Uporabljaš lahko kemični svinčnik ali nalivno pero, kompas, geotrikotnik ter barvice.

Naloge rešuj tako, da odgovore v sklopu A vpišeš v preglednico na ocenjevalnem obrazcu, odgovore v sklopu B pa čitljivo napišeš na predvidena mesta pri posamezni nalogi. Odgovore iz sklopa A bomo upoštevali le, če bodo zapisani v preglednici na ocenjevalnem obrazcu. Če se zmotiš, napačen odgovor prečrtaj in jasno zapiši novo rešitev.

Za reševanje nalog v sklopih A in B imaš na voljo 60 minut časa.

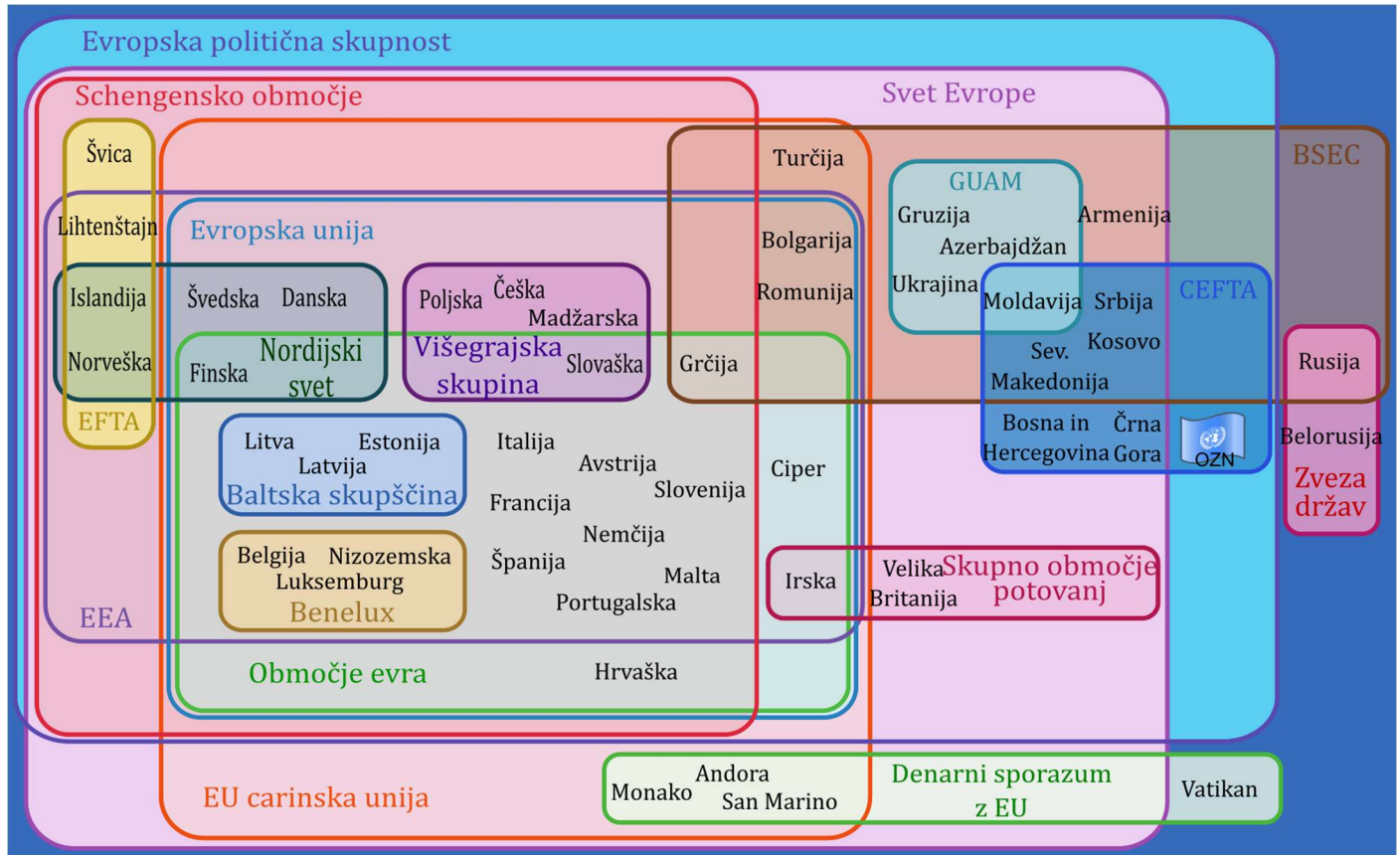
Želimo ti veliko uspeha.

Državna tekmovalna komisija

SKLOP A

Pri nalogah od 1 do 10 izberi pravilni odgovor in črko pred njim zapiši na ocenjevalni obrazec.

Slika 1

Vir: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/6/6a/Supranational_European_Bodies.svg (citirano 10. 12. 2022).

Slika 2

Vir: <https://eucbeniki.sio.si/geo9/2126/index.html> (citirano 10. 12. 2022).

1. S pomočjo slike 1 ugotovi, katera država je hkrati v Višegrajski skupini in tudi v evroobmočju?
 - a) Poljska.
 - b) Češka.
 - c) Slovaška.
 - d) Slovenija.
 - e) Madžarska.

2. S pomočjo slike 1 ugotovi, med katerima državama ni mogoče potovati brez mejnih formalnosti.
 - a) Med Irsko in Združenim kraljestvom.
 - b) Med Estonijo in Latvijo.
 - c) Med Slovenijo in Hrvaško.
 - d) Med Švico in Nemčijo.
 - e) Med Grčijo in Bolgarijo.

3. V katerih državah ni mogoče plačevati z evri?
 - a) Na Finskem in v Vatikanu.
 - b) Na Hrvaškem in v Estoniji.
 - c) Na Švedskem in Norveškem.
 - d) Na Portugalskem in na Irskem.
 - e) V Monaku in San Marinu.

4. Katera država je bila s 1. 1. 2023 vključena v Schengensko območje?
 - a) Moldavija.
 - b) Hrvaška.
 - c) Bolgarija.
 - d) Romunija.
 - e) Vse zgoraj naštetih države.

5. Glede na zemljevid na sliki 2, v kateri smeri od Češke leži Švica?
 - a) Jugozahodno.
 - b) Južno.
 - c) Vzhodno.
 - d) Jugovzhodno.
 - e) Severovzhodno.

6. Na sliki 2 je napaka. Katera?
 - a) Velika Britanija ni več članica Evropske unije.
 - b) Tudi Švica je članica Evropske unije.
 - c) Napisi Norveška, Švedska in Finska niso pri ustreznih državah.
 - d) Latvija in Litva nista članici Evropske unije.
 - e) Od bivših jugoslovanskih republik bi kot članica Evropske unije morala biti označena le Slovenija.

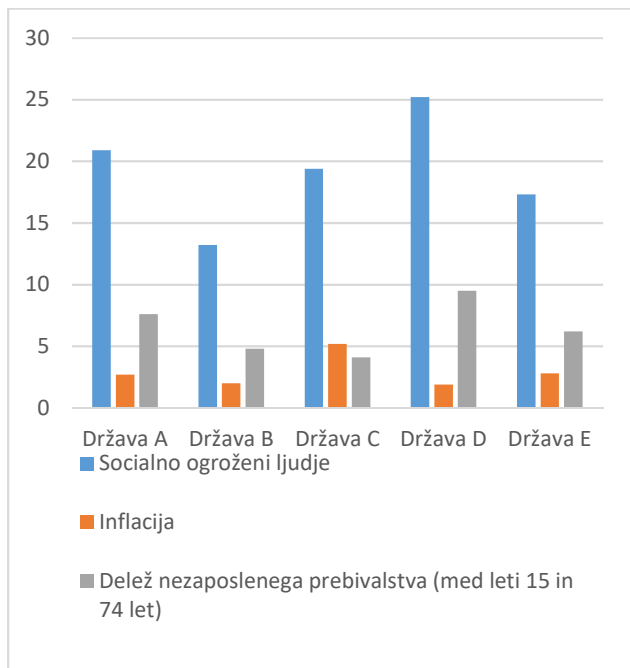
7. S pomočjo preglednice 1 ugotovi, katera trditev drži.
 - a) Najvišji BDP na prebivalca ima Italija.
 - b) BDP na prebivalca na Madžarskem je za 160 € nižji od BDP na Hrvaškem.
 - c) Slovenija je od navedenih držav na predzadnjem mestu po višini BDP na prebivalca.
 - d) Skupna vrednost BDP na prebivalca Avstrije in Hrvaške presega skupno vsoto preostalih navedenih držav.
 - e) Skupna vrednost BDP na prebivalca Avstrije in Slovenije presega skupno vsoto preostalih navedenih držav.

Preglednica 1

	Avstrija	Hrvaška	Madžarska	Italija	Slovenija
Št. prebivalcev	8.978.929	3.879.074	9.689.010	58.983.122	2.107.180
Delež socialno ogroženih	17,3 %	20,9 %	19,4 %	25,2 %	13,2 %
Inflacija glede na prejšnje leto	2,8 %	2,7 %	5,2 %	1,9 %	2 %
Delež brezposelnih starih med 15 in 74 letom	6,2 %	7,6 %	4,1 %	9,5 %	4,8 %
BDP na prebivalca	36.950 €	13.530 €	13.690 €	26.710 €	21.310 €
Delež obnovljive energije glede na porabo	36,5 %	31 %	13,9 %	20,4 %	25 %

Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/countryfacts/#> (citirano 10. 12. 2022).

Slika 3

Vir: <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/countryfacts/#> (citirano 10. 12. 2022).

8. Grafikon na sliki 3 predstavlja tri od šestih spremenljivk iz preglednice 1. Katera država prikazuje podatke Slovenije?

- a) Država A.
- b) Država B.
- c) Država C.
- d) Država D.
- e) Država E.

Slika 4

Vir: https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcQH_ZIK-hv0cil29iKloYHLUaZhCxZoF8EJeA&usqp=CAU (citirano 10. 12. 2022).

9. Kaj sporoča karikatura na sliki 4?

- a) Kljub nizkim cenam energije številni Evropejci varčujejo.
- b) Decembar 2022 je vremensko tipičen december v zadnjih desetih letih v Evropi.
- c) Zaradi visokih cen energentov so bili številni Evropejci v zimi 2022/2023 v stiski.
- d) Da bi učinkoviteje varčevali, je potrebno izključiti grelna telesa in se topleje obleči.
- e) Zima 2022/2023 je bila najhladnejša v zadnjih 50 letih.

10. Ko je v Ljubljani in v Kopenhagenu ura poldne, je v Londonu ura 11. Stanka je z letalom odpotovala iz ljubljanskega proti londonskemu letališču z vmesnim postankom v Kopenhagenu. Ob 23.30 po lokalnem času je odpotovala iz ljubljanskega letališča proti Kopenhagenu, in tam prestopila na letalo proti Londonu. Ob kateri uri je po slovenskem času pristala v Londonu, če je prvi polet trajal 2.30, drugi je bil za pol ure krajši, čas prestopa pa le 40 minut?

- a) Ob 0:20.
- b) Ob 24:30.
- c) Ob 3:20.
- d) Ob 3:40.
- e) Ob 4:40.

SKLOP B

11. Na Krasu so kot poseben del regionalne identitete omenjeni tudi značilni krajevni vodni viri, ki so bili aktivni v preteklosti ali pa so še danes. Med njimi so tudi kali, ki se pojavljajo s še dvema imenoma. Za kateri imeni oz. pojma gre? (1 točka)

_____ in _____.

12. Pojasni razliko v izvoru vode na izvorno in cedilno/pronicajočo vodo na primeru vodnjakov. (1 točka)

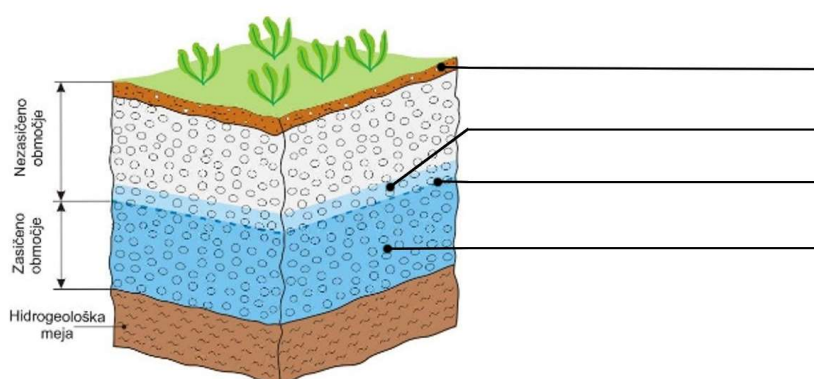
13. Različni vodni viri, ki se na Krasu in na območju slovenske Istre danes praviloma ne uporabljajo več, imajo lahko več možnih vlog tudi danes. Napiši in utemelji dve vlogi. (2 točki)

Vloga 1: _____

Vloga 2: _____

14. Porazdelitev podzemne vode razlagamo s posplošenim hidrogeološkim modelom. Sliko 5 dopolni s poimenovanjem plasti oz. meje, na katere kažejo črte. (1 točka)

Slika 5

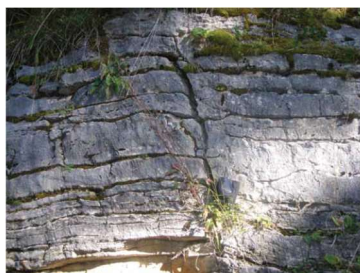
Vir: Brenčič, 2015.

15. Slike 6, 7 in 8 poveži z vrsto poroznosti tako, da v spodnjo preglednico vpišeš ustrezno črko ob opisu poroznosti. (1 točka)

Slika 6: A

Slika 7: B

Slika 8: C

Vir: Brenčič, M., 2015.

	Črka
(Nekdanja) kanalska poroznost	
Medzrnska poroznost	
Razpoklinska poroznost	

16. Ameriška Velika jezera so različno okoljsko ogrožena. Obkroži trditve, ki držijo.

(1 točka)

- a) Zaradi onesnaževanja je najbolj prizadeto Eriejsko jezero.
- b) Največje segrevanje vode je prisotno pri Michiganskem jezeru.
- c) Tuje invazivne vrste najbolj ogrožajo Michigansko, Eriejsko in Ontarijsko jezero.
- d) Od vseh jezerskih obal so najbolj poseljene obale Gornjega jezera.
- e) Od vseh šestih jezer je le Michigansko v celoti na ozemlju ZDA.

17. Katero značilnost Velikih jezer prikazuje slika 9 in kako se imenuje mesto, označeno s črko A?

Obkroži pravilna odgovora.

a) **ZNAČILNOST (1 točka)**

Običajno cvetenje jezer.
Debelino ledu pozimi.
Globino jezer.
Temperaturo vode.
Oddaljenost od obale.

b) **MESTO (1 točka)**

New York.
Ottawa.
Denver.
Chicago.
Miami.

Slika 9

Vir: <https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html> (citirano 10. 12. 2022).

18. Zakaj je verjetnost poplav v mestih večja kot na nepozidanih površinah pri enaki količini padavin?

Navedi dva različna vzroka in ju pojasni.

(2 točki)

Vzrok 1: _____

Vzrok 2: _____

19. Posledice poplav morajo stanovalci odpravljati še več tednov

po tem, ko voda odteče. Naštej in opiši tri protipoplavne ukrepe, s katerimi je možno omiliti ali preprečiti posledice prihodnjih poplav. Lahko si pomagaš s sliko 10.

(2 točki)

Ukrep 1: _____

Ukrep 2: _____

Ukrep 3: _____

Slika 10

Vir: Zorn, 2010.

20. Morska poplava 16. 2. 1962 je v Hamburgu povzročila 315 smrtnih žrtev. Preberi si izsek iz literature in odgovori na vprašanja.

Čeprav je Hamburg po katastrofi leta 1962 v protipoplavno zaščito investiral 2,2 milijarde EUR, je bil vseeno precejšen del mesta znova poplavljen 5. in 6. decembra 1913, ko je orkan Xaver v hamburškem pristanišču dvignil gladino morja za 6,09 m nad povprečno višino.

Vir: Natek, K., 2015. Poplave v mestih. Geografski obzornik, 62, 4, str. 4–12.

a) Kako se imenuje pojav, ki se je zgodil v estuariju Labe in povzročil tovrstno poplavo? **(1 točka)**

b) Pojasni, zakaj je zgoraj opisan pojav ob izlivih rek v morje poseben problem. **(1 točka)**

c) Utemelji glavni razlog, ki je poleg zgoraj opisanega pojava prispeval k temu, da je bil drugi poplavni val še višji od prvega. **(1 točka)**

21. Veliki etiopski renesančni jez (GERD, Grand Ethiopian Renaissance Dam) bo vplival tudi na usedline v Naserjevem jezeru. Pojasni, kako. **(1 točka)**

22. Oglej si sliko 11.

Slika 11: Države v porečju Nila

a) Napiši imena označenih držav v porečju Nila. **(2 točki)**

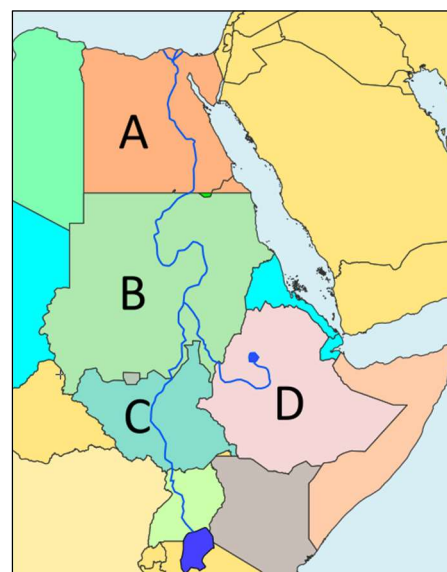
A _____

B _____

C _____

D _____

b) Z znakom x označi mesto, kjer gradijo Veliki etiopski renesančni jez (GERD). **(1 točka)**

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

OCENJEVALNI OBRAZEC

DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA GEOGRAFIJE ZA OSNOVNO ŠOLO 2022/2023

Tekmovalna skupina: Osnovna šola A (8. in 9. razred); sklopa A in B

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	ODGOVOR
A	1.	1	
	2.	1	
	3.	1	
	4.	1	
	5.	1	
	6.	1	
	7.	1	
	8.	1	
	9.	1	
	10.	1	

SKLOP	NALOGA	MOŽNO ŠT. TOČK	DOSEŽENO ŠT. TOČK
B	11.	1	
	12.	1	
	13.	2	
	14.	1	
	15.	1	
	16.	1	
	17. a	1	
	17. b	1	
	18.	2	
	19.	2	
	20. a	1	
	20. b	1	
	20. c	1	
	21.	1	
	22. a	2	
	22. b	1	